

Huyết thù

Guy de Maupassant - *Nhị Tường dịch*

Góa phụ Paolo Saverini sống một mình với đứa con trai trong một ngôi nhà nhỏ nghèo nàn trên vành đai của Bonifacio, một thị trấn trên đỉnh những ngọn núi, nơi những mỏm đá nhô ra biển, trông ngang qua một con kênh tua tủa những đá ngầm, đến bờ biển Sardinia ở phía dưới. Dưới chân núi, phía bên kia và gần như bao quanh thị trấn ấy là dòng kênh có vai trò như một bến cảng, cắt vào trong đá như một hành lang khổng lồ. Xuyên một vòng giữa những bức vách đá dựng đứng trong nước, con kênh mang những chiếc thuyền đánh cá của người Italia hoặc của người Sardinia, đến tận thềm của những ngôi nhà đầu tiên và cứ mỗi hai tuần, những chiếc thuyền cũ kỹ chạy băng hơi nước đến và đi từ Ajaccio.

Bên trên vùng núi trọc ấy là cụm nhà tạo nên những mảng vá màu trắng, trông giống như những tổ chim hoang, bám trên tảng đá nổi bật trên dòng kênh nguy hiểm mà hiếm có chiếc tàu nào liều lĩnh đi qua. Những luồng gió không bao giờ ngơi nghỉ luôn khuấy động mặt biển và ăn mòn bờ biển đến trơ trụi chỉ còn những đám cỏ lơ thơ bao phủ, gió còn thổi vào khe núi và tàn phá hai bên vách núi. Đám bọt trắng xóa dạt dờ bám quanh vô số mũi đá đen nằm khắp mọi nơi chọc thủng những cơn sóng, giống những chiếc lều rách nổi bênh bồng nhấp nhô trên mặt nước.

Căn nhà của bà góa phụ Saverini cheo leo trên một rìa đá; ba cửa sổ của căn nhà đều hướng ra khung cảnh hoang vu và heo hút này. Bà sống thui thủi ở đó với con trai là Antoine và con chó cái Semillante, một con chó to và ốm với bộ lông dài bờm xờm của một giống chó chăn cừu. Người thanh niên trẻ dùng nó để đi săn.

Buổi chiều nọ, sau một trận cãi vã, Antoine Saverini đã bị giết chết một cách thảm khốc bằng một nhát dao của tên phản phúc Nicolas Ravolati, hắn đã trốn đi Sardinia ngay đêm đó. Khi nhận thi thể con mình và nhờ người ta mang về, bà mẹ già của anh đã không khóc, nhưng bà đã ngồi bất động rất lâu, nhìn vào xác con, vòng cánh tay nhăn nheo qua xác con mình, bà thề sẽ trả mối thù này cho con. Bà không muốn có ai bên cạnh, bà nhốt mình trong nhà cùng với xác chết và với con chó buồn thảm. Con chó cứ tru lên mãi, nó đứng ở chân giường, đầu sục vào xác chủ, đuôi cụp xuống. Nó không buồn nhúc nhích, cả bà mẹ cũng thế, bà cúi xuống và nhìn sững vào xác con lặng lẽ chùi nước mắt. Xác người thanh niên nằm ngửa, trong chiếc áo choàng dày bằng vải séc với một lỗ thủng ở phía trước, trông như đang ngủ; nhưng khắp nơi đều đầy máu; máu trên áo sơ mi bị xé phăng bởi lần cấp cứu vội vàng; trên áo choàng, trên chiếc quần chần, trên mặt anh, trên đôi tay. Máu bết dính đông cứng lại trên râu và tóc anh.

Bà mẹ già bắt đầu nói với anh, con chó lặng yên trong lúc bà nói, “Rồi đây, con sẽ được báo thù, đứa con bé bỏng của mẹ, con của mẹ, đứa con đáng thương của mẹ. Hãy ngủ yên, ngủ đi, con sẽ được báo thù, con nghe chưa! Mẹ của con đã thề như thế! Và mẹ của con sẽ luôn giữ lời thề; con biết như vậy mà.” Bà chậm chạp cúi xuống thi thể của anh, đặt đôi môi giá lạnh của mình lên môi của xác chết. Khi đó Semillante lại tru lên một lần nữa. Nó tru từng hồi dài, đều đều, những tiếng kêu náo nùng thảm thiết. Người đàn bà và con chó, vẫn cùng nhau ngồi đó cho đến sáng.

Antoine Saverini được chôn vào ngày hôm sau, và không bao lâu ở Bonifacio chẳng còn ai nói về anh nữa. Anh chẳng có anh em hay bà con nào gần gũi. Không có một người đàn ông nào ở đó để báo thù. Chỉ có duy nhất mẹ anh, một bà già, đang nghiền ngẫm suy tính.

Từ phía bên kia của con kênh bà đã quan sát từ sáng đến tối, một đốm nhỏ trên bờ biển. Đó là một làng nhỏ của người Sardinia, Longosardo, nơi những tên cướp người Corse trốn chạy và trú ẩn khi bị truy lùng gắt gao. Bọn họ trở thành toàn bộ cư dân cho cái làng nhỏ hướng ra bãi biển phía trước quê nhà của họ; và ở đó họ chờ đợi thời cơ thích hợp để trở về, về lại vùng cây bụi rậm ở Corsia. Bà biết rằng Nicolas Ravolati đã trốn tránh ở chính cái làng đó.

Đơn độc một mình, suốt ngày dài ngồi bên cửa sổ, bà nhìn xa xăm nơi đó và hoạch định chuyện trả thù. Làm thế nào bà có thể thực hiện mà không có sự giúp đỡ của người khác, huống hồ là bà đã quá gầy yếu và đã gần đất xa trời? Nhưng bà đã hứa, đã thề trước xác con. Bà không thể quên, mà bà cũng không thể chờ đợi nữa. Bà sẽ làm gì đây? Ban đêm bà không thể ngủ được, bà không còn ngủ được cũng như không còn thấy thanh thản; bà miên man tìm kiếm cách giải quyết. Con chó nằm ngủ dưới chân bà thỉnh thoảng ngóc đầu dậy và tru lên. Từ khi chủ nó qua đời, nó vẫn thường tru lên như thế, như thể nó gọi anh,

như thể cái tâm hồn của con vật, không người thương nhớ, vẫn cứ giữ mãi những hồi ức không phai của người chủ.

Một đêm nọ, khi Semillante lại đang bắt đầu rên rỉ, bà mẹ bỗng nảy ra một ý tưởng, một ý tưởng hoàn toàn hợp lẽ với lòng hận thù sâu sắc và tàn bạo. Bà trầm tư cho đến sáng, thế rồi khi mặt trời ló dạng, bà đến nhà thờ. Bà cầu nguyện, quỳ gối trên nền đá, phủ phục trước Chúa, bà van xin Ngài giúp đỡ bà, cứu rỗi bà, ban cho cái thân hình suy sụp của bà một sức mạnh cần thiết để trả thù cho con trai. Rồi bà trở về nhà. Trong sân có một thùng rượu cũ dùng để hứng nước mưa, bà úp lại, đổ nước đi, gắn chặt xuống đất bằng chiếc cọc và những hòn đá; kể đến bà xích Semillante vào chiếc cối đó, rồi vào nhà. Sau đó bà bắt đầu bước tới bước lui trong phòng, không nghỉ ngơi, mắt bà vẫn hướng ra vùng biển Sardinia. Hấn ở đó, tên sát nhân.

Suốt một ngày và đêm dài con chó cứ tru. Vào buổi sáng bà già cho nó một chút nước đựng trong chén, và không cho thêm gì nữa, không súp, không bánh mì. Một ngày nữa trôi qua. Semillante kiệt sức, lơ mơ ngủ. Ngày hôm sau hai mắt nó sáng lên, lông dựng ngược và nó liêu lĩnh giật sợi xích. Một lần nữa, bà già không cho nó ăn gì. Con vật điên cuồng vì đói, sủa khàn cả giọng. Một đêm nữa trôi qua. Lúc rạng sáng, bà mẹ Saverini đi sang hàng xóm để xin hai bó rơm. Bà lấy chiếc áo cũ đã hư của chồng nhồi rơm vào bên trong giống như một hình nhân.

Bà trồng một cái trụ trên sân trước chiếc cối của Semillante, và cột vào đó cái hình nộm mà giờ đây trông giống như một người đang đứng. Rồi bà trang trí cái đầu hình nộm với một sợi dây vải đã cũ. Con chó, ngạc nhiên nhìn người đàn ông bằng rơm, yên lặng, mặc dù bị cơn đói hành hạ. Bà già đến nhà người bán thịt lợn và mua một miếng dồi thật dài. Khi trở về nhà, bà đốt một bếp lửa nhỏ ở sân sau, đóng chiếc cối chó lại và nướng miếng dồi lợn. Semillante, điên cuồng, lông lộn và nước bọt sủi đầy mép, mắt nó như gắn vào món ăn, mùi thơm phức đã cào cấu bao tử nó.

Với miếng dồi bốc khói bà mẹ làm thành một chiếc cổ áo cho hình nộm rơm. Phải rất lâu bà mới có thể buộc miếng dồi vòng quanh cổ sao cho nó ngập vào bên trong hình nộm. Khi công việc xong xuôi, bà thả con chó ra. Với một cú nhảy vọt, con vật lao lên cổ họng hình nộm, móng chân nó bấu trên vai hình nộm và bắt đầu cắn xé. Con vật rơi xuống với một miếng dồi trong miệng, nó lao lên lần nữa, cắn ngập răng chiếc cổ áo làm bằng dồi ấy và xé thành những miếng vụn, nó lại rơi xuống lần nữa, rồi lại lao lên, ngấu nghiến một cách bạo tàn. Với những miếng ngoạm lớn, nó bút khuôn mặt và xé toàn bộ phần cổ ra manh mún. Bà già theo dõi, lặng lẽ và bất động, một niềm hy vọng loé trong tâm tưởng của bà. Thế rồi bà xích con chó lại lần nữa, bỏ đói nó hai ngày nữa, và lặp lại cuộc diễn tập khác thường đó.

Ròng rã ba tháng trời bà huấn luyện cho con chó chiến đấu theo kiểu ấy, đoạt lấy bữa ăn bằng những chiếc nanh nhọn. Bà đã không còn xích con chó nữa mà chỉ cần ra dấu là nó tấn công hình nộm. Bà đã dạy cho con chó cắn nát và nhai ngấu nghiến cái hình nộm không có thức ăn giấu bên trong cổ họng. Sau đó bà thường cho nó miếng dồi lợn mà bà đã làm sẵn. Ngay khi thấy hình người, Semillante run lên, nó hướng mắt về phía bà chủ – người sẽ ra lệnh cho nó: "Đi" trong tiếng huýt sáo kèm cái phẩy tay.

Khi cảm thấy giờ phán quyết đã điểm, một sáng chủ nhật bà mẹ Saverini đi xưng tội và rước lễ với một vẻ vô cùng thành kính; thế rồi bà khoác vào người bộ trang phục đàn ông giống như một người ăn xin. Bà mặc cả với một ngư dân Sardinia, để ông ta đưa bà cùng con chó sang bên kia eo biển. Trong chiếc túi vải bà đựng một miếng dồi lợn thật lớn. Semillante đã không được ăn uống gì hai ngày nay. Cứ mỗi phút, bà già lại cho nó ngửi thấy mùi thức ăn thơm phức, kích thích cơn đói của nó.

Họ đến Longosardo. Người đàn bà đảo Corse bước đi bằng những bước khập khiễng. Bà đến nhà một người làm bánh và hỏi thăm nhà của Nicolas Ravolati. Hấn đã trở về lại nghề cũ, làm thợ mộc. Hấn đang làm việc một mình phía sau xưởng. Bà già đẩy cửa và gọi hấn, "É! Nicolas!" Người đàn ông quay lại; thế là, bà thả ngay con chó và la lên, "Đi đi, cắn nó đi, cắn nó!" Con thú điên cuồng lao tới và tấp lấy cổ họng của hấn ta. Người đàn ông chìa tay ra, túm chặt lấy con chó và lăn lộn trên nền đất. Hấn quần quai vài phút, đập chân trên nền đất, thế rồi hấn nằm im bất động trong khi Semillante sục mồm vào cổ họng hấn và xé tươi tả.

Hai người láng giềng, ngồi trên bậu cửa thân nhiên kể lại rằng đã thấy một lão ăn mày đi ra với một con chó gầy còm vừa đi vừa ăn một thứ gì đó màu nâu mà chủ của nó cho. Chiều hôm ấy, bà già trở về nhà. Đêm đó bà ngủ rất ngon.